ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра соціології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан історичного факультету

_____
"_4_" _09_ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
циклу підготовки доктора філософії (PhD) в аспірантурі
Львівського національного університету імені Івана Франка

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ І ГУМАНІТАРНИМ РОЗВИТКОМ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 054 Соціологія
Факультет: Історичний

Львів
2019 рік

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Управління соціальним і гуманітарним розвитком» програми підготовки доктора філософії (PhD) в аспірантурі Львівського національного університету імені Івана Франка за спеціальністю 054 Соціологія, 2019 р. __ с.

Розробник: кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології Калиняк О.Т.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології.

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри д. с. н., проф. Пачковський Ю.Ф.

_____ (_____)

Схвалено Вченою радою історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 04 вересня 2019 р.

Голова проф. Качараба С.П.

_____ (_____)

© Калиняк О.Т., 2019

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань:
05 Соціальні та поведінкові науки</td><td rowspan="2">вибіркова</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Спеціальність:
054 Соціологія</td></tr>
<tr><td>Модулів –</td><td rowspan="2">Рік підготовки:
2-й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: дисертаційне дослідження</td><td rowspan="2">Семестр:
4-й</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин - 90</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3
самостійної роботи студента – 2,6</td><td rowspan="5">Освітньо-науковий рівень:
доктор філософії (PhD)</td><td>Лекції
32 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські
16 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота
42 год.</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання:
• дослідницьке моделювання,
• управлінська стратегія,
• програма соціологічного дослідження,</td></tr>
<tr><td>Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Сформувати у слухачів програми підготовки доктора філософії глибинне розуміння специфіки динамічного функціонування соціально-гуманітарної сфери сучасного українського соціуму, а також забезпечити умови для особистісного включення в управлінську систему зазначеної сфери у дослідницькому дискурсі. Означена мета буде досягнута в двох напрямках, які відповідають двом основним функціям сучасної соціології і, відповідно, виступають логічною схемою навчальної дисципліни. Зокрема, перший напрям має теоретико-пізнавальний характер, другий – практично-перетворюючий характер.

Основні завдання:

1. залучити слухачів програми до теоретизування крізь призму побудови концептуальних схем чи моделей, що повинні бути прив'язані до дисертаційного дослідження аспіранта;
2. передати слухачам поглиблене розуміння основних проблем та дебатів у соціальній та гуманітарній сферах;
3. продемонструвати важливість дослідницької активності у динамічному форматі, який дає можливість осмислювати і вивчати розвиток соціальної та гуманітарної сфер;
4. надати змогу слухачам проявити себе в ролі управлінців шляхом творення управлінської стратегії у соціальній та гуманітарній сферах;
5. за допомогою звернення до ділянки «публічної соціології» сформувати у слухачів важливість соціологічної діяльності, котра носить практично-перетворюючий характер і приносить зміни у функціонування соціуму;
6. допомогти слухачам створити логічну модель дисертаційного дослідження як у частині теоретичного моделювання, так і в частині його трансформації у програму авторського соціологічного дослідження.

Вимоги до знань та вмінь.

Слухач програми повинен знати:

- найважливіші складові теоретизування, особливості різновидів цього процесу,
- специфіку функціонування соціальної та гуманітарної сфер суспільного розвитку на сучасному етапі,
- основні положення і дискусійні параметри «публічної соціології»,
- теоретичні, методологічні та методичні особливості соціологічного дослідження, а також специфіку і тонкощі всіх управлінських етапів організації та проведення соціологічного дослідження.

Слухач програми повинен вміти:

- створити один із видів теоретичної розробки (теоретична схема, концептуальна схема, модель тощо), що буде прив'язана до потенційного авторського дослідження,
- аналізувати найважливіші компоненти соціальної і гуманітарної сфер сучасного суспільного розвитку,
- продемонструвати здатність бути активним та дієвим «публічним соціологом»,
- відповідно до єдиної логіки наукового соціологічного дослідження співставити і поєднати три складові – теоретичне дослідження, теоретичну розробку або моделювання (разом з програмою) та емпіричну апробацію авторської програми.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ
У СФЕРАХ СОЦІАЛЬНОГО ТА ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ:
ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ

Тема 1. *Основні компоненти соціологічного теоретизування при вивченні особливостей соціальної та гуманітарної сфер* ***(4 год)***.

- формування понятійно-категоріального апарату,
- окреслення класифікацій/типологізацій,
- визначення етапів/компонентів/елементів у динамічному контексті,
- виокремлення функцій та дисфункцій.

Тема 2. *Різновиди соціологічного теоретизування при вивченні особливостей соціальної та гуманітарної сфер* ***(4 год)***.

- модель: теоретична, методологічна, емпірична,
- концептуальна схема чи концептуалізація,
- теоретичний підхід чи теорія,
- парадигма.

<u>Тема 3.</u> *Побудова теоретичного конструкту для вивчення особливостей соціальної та гуманітарної сфер* ***(4 год)***.

- формулювання та пояснення **авторських визначень** ключового/вих поняття/ть і категорій дослідження (*теоретична інтепретація*),
- пояснення авторського бачення **структури** ключового/вих поняття/ть і категорій дослідження (*операціоналізація*),
- представлення **ймовірних взаємозв'язків** між ключовими поняттями та категоріями дослідження та іншими соціальними феноменами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ
У СОЦІАЛЬНІЙ ТА ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРАХ:
ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ

<u>Тема 4.</u> *Публічна соціологія (Public Sociology) в сучасному дослідницькому полі: світові та українські реалії* ***(4 год).***

<u>Тема 5.</u> *Розвиток у соціальній та гуманітарній сферах: соціологічний та міждисциплінарний контексти* ***(4 год)***.

- статика/динаміка,
- трансформація/трансформації,
- (де)(ре)інституціоналізація.

<u>Тема 6.</u> *Управлінський дискурс у сфері соціальних та гуманітарних перетворень: сучасні українські реалії* ***(4 год).***

- формування власної практично-перетворюючої стратегії (планування, організація, мотивація, контроль).
- практичне значення соціологічної діяльності – Am I a Public Sociologist? Should I be? Do I have to be?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.
ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА Vs ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ: ДЕБАТИ В ТЕОРІЇ І НА ПРАКТИЦІ

<u>Тема 7.</u> *Теоретичне осмислення основних функцій сучасної соціології: дискусійні моменти* ***(4 год).***

- Взаємовиключніть чи взаємодоповнення?
- Пріоритетність чи рівноцінність?
- (Не)Сила в (не)єності?

<u>Тема 8.</u> *Осмислення основних функцій сучасної соціології: можливості бути почутим. Організація дебатів* ***(4 год).***

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ У СФЕРАХ СОЦІАЛЬНОГО ТА ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ:ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ						
Тема 1. Основні компоненти соціологічного теоретизування при вивченні особливостей соціальної та гуманітарної сфер	6	4	2	-	-	-
Тема 2. Різновиди соціологічного теоретизування при вивченні особливостей соціальної та гуманітарної сфер	6	4	2	-	-	-
Тема 3. Побудова теоретичного конструкту для вивчення особливостей соціальної та гуманітарної сфер	21	4	2	-	-	15
Разом за змістовим модулем 1	*33*	*12*	*6*			*15*
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ У СОЦІАЛЬНІЙ ТА ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРАХ: ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ						
Тема 4. Публічна соціологія (Public Sociology) в сучасному дослідницькому полі: світові та українські реалії.	6	4	2	-	-	-

<u>Тема 5.</u> Розвиток у соціальній та гуманітарній сферах: соціологічний та міждисциплінарний контексти	6	4	2	-	-	-
<u>Тема 6.</u> Управлінський дискурс у сфері соціальних та гуманітарних перетворень: сучасні українські реалії	15	4	2	-	-	15
Разом за змістовим модулем 2	*33*	*12*	*6*			*15*
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА Vs ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ: ДЕБАТИ В ТЕОРІЇ І НА ПРАКТИЦІ						
<u>Тема 7.</u> Теоретичне осмислення основних функцій сучасної соціології: дискусійні моменти.	6	4	2	-	-	-
<u>Тема 8.</u> Осмислення основних функцій сучасної соціології: можливості бути почутим. Організація дебатів	18	4	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 3	*24*	*8*	*4*			*12*
Усього годин	90	32	16	-	-	42
ІНДЗ						
Усього годин	90	32	16	-	-	42

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ У СФЕРАХ СОЦІАЛЬНОГО ТА ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ:ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ		
1.	Формування ключових понять: субстанційне, дескриптивне і функціональне означення	2
2.	Головні дослідницькі стратегії: індукція/дедукція; конструктивізм/об’єктивізм; якісна/кількісна	2
3.	Специфіка авторського моделювання до дисертації	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ У СОЦІАЛЬНІЙ ТА ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРАХ: ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ		
4.	Дискусії навколо «публічної соціології»	2
5.	Концептуалізація поняття «розвиток»	2
6.	Управлінська стратегія у межах «публічної соціології»	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА Vs ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ: ДЕБАТИ В ТЕОРІЇ І НА ПРАКТИЦІ		
7.	Прогнозування функцій соціології: Україна і світ	2
8.	Дебати: функції сучасної соціології	2
	Всього	**16**

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ У СФЕРАХ СОЦІАЛЬНОГО ТА ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ:ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ		
1.	Створення авторського моделювання до власного дисертаційного дослідження (теоретичний конструкт наукової роботи)	15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ У СОЦІАЛЬНІЙ ТА ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРАХ: ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ		
2.	Формування управлінської стратегії у межах «публічної соціології» та власного дисертаційного дослідження (практичне значення наукової роботи)	15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНА Vs ПРАКТИЧНО-ПЕРЕТВОРЮЮЧА СОЦІОЛОГІЯ: ДЕБАТИ В ТЕОРІЇ І НА ПРАКТИЦІ		
3.	Дебати: функції сучасної соціології	12
	Всього	**42**

7. Індивідуальні завдання

В рамках навчальної дисципліни передбачено виконання таких індивідуальних завдань:

1) Створення авторського моделювання до власного дисертаційного дослідження **(20 балів)**,
2) Формування управлінської стратегії у межах «публічної соціології» та власного дисертаційного дослідження **(20 балів)**,
3) Дебати: функції сучасної соціології **(10 балів)**.

8. Методи навчання

- Навчальна дисципліна передбачає **лекції**, в яких систематичний виклад матеріалу викладачем поєднуватиметься з заохоченням слухачів програми до обговорення цього матеріалу і дискусій.

- **Семінарські заняття**, заплановані в рамках програми, будуть проведені за допомогою інтерактивних методів навчання.

- Основна увага в межах навчальної дисципліни буде сконцентрована на організації самостійної роботи слухачів програми. В кінці кожного змістовного модуля передбачено 3 модульні перевірки **самостійної роботи**, які відповідають 3 індивідуальним завданням:
    1) презентація авторського моделювання до власного дисертаційного дослідження;
    2) спільне обговорення управлінських стратегій у межах «публічної соціології» та власних дисертаційних досліджень;
    3) організація дебатів стосовно основних функцій сучасної соціології.

9. Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється на основі модульно-рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Остаточний рейтинг складається з рейтингу роботи студента впродовж семестру та його рейтингу на іспиті. Рейтингова оцінка знань студентів з курсу визначається за сумою балів, отриманих студентами **за роботу в семестрі (50 балів) та за іспит (50 балів)**.

№	***Форма участі студента у навчальних заняттях***	***Максимальна кількість балів***
1.	Створення авторського моделювання до власного дисертаційного дослідження	20 балів
2.	Формування управлінської стратегії у межах «публічної соціології» та власного дисертаційного дослідження	20 балів
3.	Організація дебатів: функції сучасної соціології	10 балів
	РАЗОМ протягом семестру	*50 балів*
	Оцінка за іспит	*50 балів*
	ЗАГАЛОМ	**100 балів**

Іспит буде проведено у формі написання, обговорення і захисту авторської програми соціологічного дослідження **(50 балів)**, котра може стати основою дисертаційного дослідження.

Програма соціологічного дослідження передбачає такі компоненти:

1. Методологічна частина.
   1.1. Опис проблемної ситуації з вказанням на те, що відомо з приводу обраної проблеми, а що є невідомим і потребує спеціального соціологічного дослідження.
   1.2. Формулювання теми авторського дослідження (формулювання теми соціологічного дослідження має бути конкретним і виходити з того,

що саме збирається досліджувати студент; воно є конкретизацією теми усієї дипломної роботи і має бути вужчим від неї).

1.2. Мета та завдання дослідження.

1.3. Об'єкт дослідження (за критерієм носія проблеми; за критерієм більш загальної проблеми).

1.4. Предмет дослідження (за критерієм більш спеціалізованої проблеми).

1.5. Теоретична інтерпретація базових понять, а також інших складників понятійно-категоріального апарату дослідження з обов'язковим посиланням на джерело, звідки подається означення; якщо студент сам сформулював означення, то після його наведення замість посилання у дужках вказується: авторське означення.

1.6. Робочі гіпотези дослідження. Гіпотези розбиваються на гіпотези-підстави (можливо за формулюванням мети) та гіпотези-наслідки (можливо за формулюванням завдань).

1.7а. Операціональна інтерпретація базових понять відповідно до сформульованих робочих гіпотез дослідження.

1.7б. Конструювання операціональних факторних й показникових змінних робочих гіпотез дослідження.

2. Методична частина.

2.1. Характеристика емпіричної бази дослідження: окреслення основних параметрів генеральної сукупності, конструювання вибіркової сукупності.

2.2. Опис методів й технік отримання інформації. Розроблення відповідного до них інструментарію дослідження (анкета статистичного соціологічного дослідження, бланк спостереження, формуляр тесту, сценарій фокус-групової дискусії, алгоритм аналізу документів тощо).

2.3. Обґрунтування логіки й методів аналізу даних, що будуть отримані з використанням розробленого інструментарію, зокрема, визначення методів емпіричної апробації робочих гіпотез дослідження.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Код оцінки	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	5	A
81 – 89	дуже добре	4	B
71 – 80	добре		C
61 – 70	задовільно	3	D
51 – 60	достатньо		E
21 – 50	допускається до здачі іспиту		
до 21	незадовільно (оцінка автоматично виставляється у відомість)	2	FX
Сума балів після здачі по талону №1, 2 (0-50)	незадовільно	2	FX
Сума балів після здачі по талону «К» (0-50)	незадовільно	2	F

11. Рекомендована література

1. Абрамова П.А., Зборовский Г.Е. На перекрестке естесвенно-научного и социологического знания: опыт исследования одной проблемы. *СОЦИС.* 2015. № 9. С. 14-21.
2. Бекешкіна І. Е. Співвідношення інституціонального та функціонального підходів до вивчення демократичних інституцій. *Проблеми розвитку соціологічної теорії. Трансформація соціальних інститутів та інституціональної структури суспільства: Наукові доповіді і повідомлення ІІІ Всеукраїнської соціологічної конференції* / За ред. М.О.Шульги, В.М.Ворони. – К.: САУ, ІС НАНУ, 2003. – С.171 – 173.
3. Буравой М. Комментарий: за глобальную соціологію низших слоев? *СОЦИС.*2009. № 4. С. 14-20.
4. Буравой М. Что делать? Тезисы о деградации соціального биття в глобализирущемся мире. *СОЦИС.*2009. № 4. С. 3-9.
5. Головаха Є., Паніна Н. Пострадянська деінституціоналізація і становлення нових соціальних інститутів в українському суспільстві. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2001. №4. С. 5 – 22.
6. Головаха Є.І., Горбачик А.П. *Тенденції соціальних змін в Україні та Європі: за результатами «Європейського соціального дослідження» 2005-2007-2009-2011-2013*. К.: Ін-т соціології НАН України. 2014. 96 с.
7. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. *Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник.* Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
8. Иванов Д.В. Этапы еволлюции социологии и доминантные типы теоретизирования. *СОЦИС.* 2013. № 9. С. 3-13.
9. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. *Основи наукових досліджень: Навчальний посібник.* 5-е вид. Київ: Видавничий дім “Професіонал”, 2008. – 240 с.
10. Кравченко С.А, Динамика современных социальных реалий: инновационные подходы. *СОЦИС.* 2010. № 10. С. 14-25.
11. Кутуєв П. Соціологія: історичні витоки та сучасні трансформації. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2009. № 3. С. 183-197.

12. Кутуєв П. Соціальні реальність і трансформації XX століття: між концепціями та утопіями. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2017. № 4.

13. Паніна Н. Неподолана дистанція. *Критика*, №7-8 (69-70), липень-серпень, 2003, с. 17-20.

14. Панина Н. *Технология социологического исследования*. Курс лекций (2-е издание). К.: Институт социологии НАН Украины, 2001. – 276 с.

15. Паніна Н. Избранные труды по социологии: В трех томах. - Том I. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональной этики / Сост., ред., вступ. статья Е.И. Головахи. Киев: Факт, 2008. 472 с.

16. Паніна Н. *Технологія соціологічного дослідження*: Курс лекцій / 2-е видання, доповнене. Київ, 2007. - 320 с.

17. Пилипенко В. Метатеоретизування в соціології: особливості, типи та напрями. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2017. № 2. С. 59-76.

18. Черниш Н. Соціологія сьогодення: тенденції та перспективи розвитку. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2017. № 4.

19. Черниш Н. Українська соціологія у пошуках загальної теорії в умовах міждисцилінарності. *Український соціум.* 2019. № 2 (69). С. 9-34.

20. Штомпка П. Десять тез про статус соціології в нерівному світі. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія*. 2012. № 3. С. 8-9.

21. Штомпка П. В фокусе внимания повседневная жизнь. Новый поворот в социологии. *СОЦИС*. 2009. № 8. С. 3-13.

22. Babbie E. *The Practice of Social Research*. 9th Edition. Belmont, Ca: Wadsworth / Thompson Learning, 2001. – 498 p.

23. Berg B.L. *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. Fifth Edition. Boston: Allyn and Bacon, 2004.

24. Bernard H.R. *Social Research Methods*. London: SAGE Publications, 2000.

25. Creswell J.W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Approaches,* Second Edition. Thousand Oaks, Calif.: SAGE Publications, 2003.

26. Kerr A.W., Hall H.K., Kozub S.A. *Doing Statistics with SPSS*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications, Inc., 2002. – 238 p.

27. May T. *Social Research: Issues, Methods and Process*, Third Edition. Buckingham: Open University Press, 2001.

Розробник: к.с.н., доц. _____ Калиняк О.С.